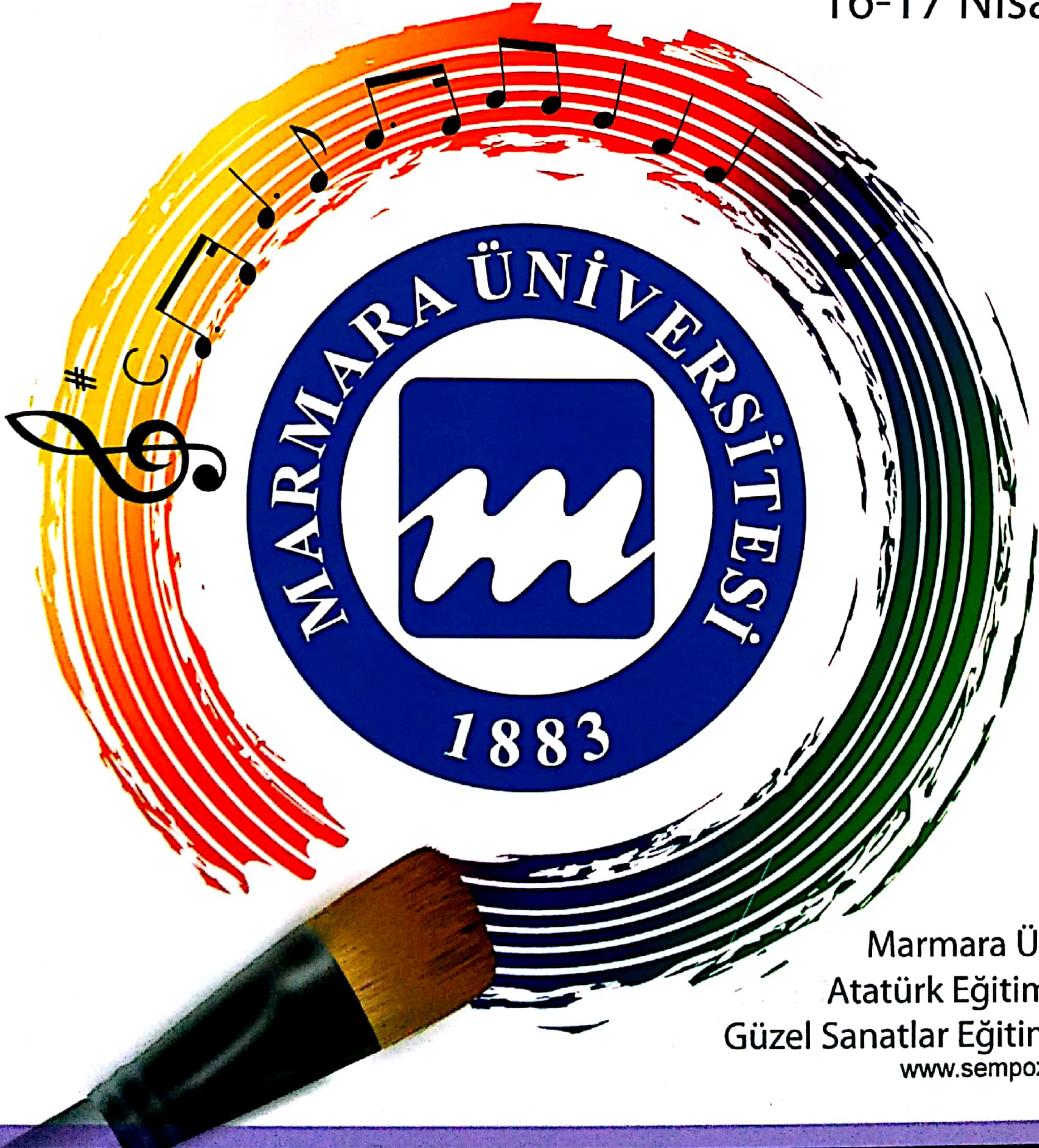

3. ULUSAL GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ SEMPOZYUMU

Çağdaş ve İdeal
Resim-Müzik Öğretmenliği Eğitimi
16-17 Nisan 2012

Marmara Üniversitesi
Atatürk Eğitim Fakültesi
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
www.sempozyum2012.org

SEMPOZYUM BİLDİRİLERİ

AFİŞ TASARIMINDA GÖSTERGELERİN KULLANIMININ EĞİTİMSEL AÇIDAN YERİ VE ÖNEMİ	60
GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİNDE YAPILMIŞ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN ARAŞTIRMA YAKLAŞIMLARI BAĞLAMINDA İNCELENMESİ	62
ALMANYA BRAUNSCHWEİG GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ SANAT ATÖLYELERİNDE GENEL KURUL/SUNUM (PLENUM/PRESANTATİON) ÜZERİNE	65
SANAT EĞİTİMİNDE YARATICI SÜRECİN GELİŞTİRİLMESİNE TEKNOLOJİK ÇAĞIN ETKİLERİ	69
GÖRSEL SANATLAR DERSİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLARA YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ	71
ÜLKEMİZDE SANAT EĞİTİMİNE MODEL OLARAK'' BAUHAUS''	73
İLKÖĞRETİM 7. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OYNADIKLARI BİLGİSAYAR OYUNLARININ RESİMLERİNE YANSIMA DURUMLARI	76
OTİZM VE SANAT EĞİTİMİ	78
19. YÜZYILDA, SANAYİ-İ NEFİSE MEKTEBİ ÖNCESİ OSMANLI TOPLUMUNDA,BATILI TARZDAKİ RESİM SANATINI ÖĞRENME OLANAKLARI	80
SANAT POTANSİYELİ TAŞIYAN YÖRELERDE SANAT KURUMLARININ OLUŞTURULMASI VE GELİŞTİRİLMESİ SORUNU	82
GÜZEL SANATLAR FAKÜLTELERİ VE EĞİTİM FAKÜLTELERİNDE CANLI MODEL KULLANIMI SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	84
YÜKSEK ÖĞRENİMDE ÇAĞDAŞ TÜRK RESİM SANATI EĞİTİMİNDE KADIN İMGESİ	86
ÇAĞDAŞ SANATIN ALIMLANMASINDA GÜNÜMÜZ AÇISINDAN SANAT EĞİTİMİNİN KONUMU	87
İLKÖĞRETİMDE SANAT ÇALIŞMALARINI ZORLAŞTIRAN ETKENLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	89
GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİ DERSLERİNDE ÖĞRETİMSEL YÖNTEM OLARAK YARATICI DRAMANIN KULLANIMI	91
RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ ÖZEL YETENEK GİRİŞ SINAVLARINA YÖNELİK ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ	94
KIRGIZİSTAN'DA LİSANS DÖNEMİ GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ	97
MÜZİK EĞİTİMİ SEMPOZYUM BİLDİRİLERİ	99
AZERBAIJAN VE TÜRKİYE'DEKİ TAR EĞİTİMİ ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR ARAŞTIRMA	100
ANİMASYON DESTEKLİ PİYANO ÖĞRETİMİ	103
MÜZİKSEL AHLAK GELİŞİMİ	105
TÜRKİYE'DE MÜZİK EĞİTİMİNİN SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	109
GÜZEL SANATLAR VE SPOR LİSELERİNDE EĞİTİM VE KURUMSAL YAPILANMAYA İLİŞKİN SORUNLAR	111
İLKÖĞRETİM 3. SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRENCİ ÇALIŞMA VE ÖĞRETMEN KILAVUZ KİTABINA ELEŞTİREL BİR BAKIŞ: SWOT ANALİZİ	121
KARŞILAŞTIRMALI MÜZİK EĞİTİMİ: TÜRKİYE, BELÇİKA VE HOLLANDA	125
MÜZİK KÜLTÜRÜ DERSİNİN ÖNEMİ VE DERSE YÖNELİK ÖNERİLER	134
KONSERVATUVAR EĞİTİMCİLERİNİN GÜZEL SANATLAR VE SPOR LİSELERİ MÜZİK BÖLÜMLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ	136
KEMAN EĞİTİMİNDE II. POZİSYONU EDİNDİRMEDE ÇEŞİTLİ YAKLAŞIM VE ÖNERİLER	138
MÜZİK ÖĞRETMENİ YETİŞTİRMEDE NİTELİK ARAYIŞI	164
KÜRESELLEŞME OLGUSU İŞİĞİNDE SOSYAL DEĞİŞME VE MÜZİK EĞİTİMİ	173

SEMPOZYUM HAKKINDA

Üniversitemiz 2000 yılı içinde "1.Ulusal Güzel Sanatlar Eğitimi" başlıklı bir sempozyum düzenledi. Bu sempozyumda Ülkemizdeki sanat eğitimi yanında, Milli Eğitim Bakanlığı'nın katılımı ile üniversitelerde orta öğretim kurumları (Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri) arasında bağlantı kurularak Resim-Müzik eğitiminin lisans öncesi de gündeme getirildi. Üniversitemizin 2012 yılı içinde yapılmasını planladığı bu sempozyumda Güzel Sanatlar Eğitimi daha kapsamlı olarak ele alınacak. Ülkemizde çağdaş ve ideal resim-müzik öğretmeni yetiştirmenin çözüm önerileri tartışılacaktır. Temel Amacımız, Ülkemizdeki sanat eğitimi ilköğretimden yüksek öğretime kadar ele almak daha başarılı olmanın yollarını araştırmak, çözüm önerileri ortaya koymak, çağdaş ve ideal resim-müzik öğretmeni yetiştirerek en kısa zamanda istenilen ve özlenen sanat eğitimine erişmektir.

BİLDİRİ ALANLARI

1. Sanat Eğitimin dünü, bugünü, yarını, problemleri ve çözüm önerileri
2. Çağdaş ve ideal Resim-Müzik Öğretmeni yetiştirmenin koşulları
3. Dış Ülkelerde lisans ve lisans öncesi sanat eğitimi
4. Yetenek sınavları (Resim-Müzik)
5. Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri yönetmeliği ve ders programları
6. Güzel Sanatlar ve Spor Liselerine Resim-Müzik Öğretmeni yetiştirme ve atama

SEMPOZYUM KURULLARI

ONURSAL BAŞKAN

Prof. Dr. M. Zafer GÜL, REKTÖR

BAŞKAN

Prof. Dr. Cemil ÖZTÜRK, DEKAN

BAŞKAN YARDIMCISI

Prof. Dr. Erol BULUT, GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜM BAŞKANI

SEMPOZYUM YÖNETİCİLERİ

Prof. Dr. Tayfun AKKAYA, Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Ümran BULUT, Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Dilek BATIBAY, Marmara Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Jale DENİZ, Marmara Üniversitesi

SEMPOZYUM DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. Cemil ÖZTÜRK, DEKAN
Prof. Dr. Erol BULUT, Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Tayfun AKKAYA, Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Ümran BULUT, Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Cemal YILDIZ, Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Dilek BATIBAY, Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Levent DENİZ, Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Sibel ÇOBAN, Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Mehveş EMEÇ, Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa USLU, Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. H. Müjde AYAN, Marmara Üniversitesi

SEMPOZYUM BİLİM KURULU

Prof. Dr. Nazan ERKMEN, Dekan, Marmara Üniversitesi, GSF
Prof. Dr. Ali GÜL, Dekan, Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
Prof. Dr. Hilmi İBAR, Dekan, Trakya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
Prof. Dr. Adnan TEPECİK, Dekan, Başkent Üniversitesi, GSF
Prof. Dr. Güler AKALIN, Dekan, Zonguldak Karaelmas Üniv, GSF
Prof. Dr. Uğurcan AKYÜZ, Dekan, Hacettepe Üniversitesi, GSF
Prof. Dr. Ayşen BAKİOĞLU, E.B. Enstitü Müdürü, Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Sefer ADA, Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Erol BULUT, Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Tayfun AKKAYA, Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Zeliha AKÇAOĞLU, Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Şeniz AKSOY, Gazi Üniversitesi
Prof. Cihat AŞKIN, İstanbul Teknik Üniversitesi
Prof. Ruhi AYANGİL, Yıldız Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. İsmail BOZKAYA, Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Necati GEDİKLİ, Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Selahattin GÖRSEV, İzzet Baysal Üniversitesi
Prof. Çiğdem İYİCİL, Mimar Sinan Üniversitesi
Prof. Dr. Songül KARAHASANOĞLU, İstanbul Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Banu MAHİR, Mimar Sinan Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet MAHİR, Mimar Sinan Üniversitesi
Prof. Dr. Erol ÖZDEN, Yeni Yüzyıl Üniversitesi
Prof. Dr. Atilla SAĞLAM, Trakya Üniversitesi
Prof. Dr. Fahri SÜMER, Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Nezihe ŞENTÜRK, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Feza TANSUĞ, Yeditepe Üniversitesi
Prof. Dr. Selmin TUFAN, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Tansel TÜRKDOĞAN, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Ozana URAL, Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Gülçin YAHYA KAÇAR, Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Osman ALTINTAŞ, Gazi Üniversitesi
Doç. Mari BARSAMYAN, Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Dilek BATIBAY, Marmara Üniversitesi
Doç. Sibel ÇOBAN, Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Yıldız DOYRAN, Gazi Üniversitesi, GSF
Doç. Mehveş EMEÇ, Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Sena Gürşen OTACIOĞLU, Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa USLU, Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. H. Müjde AYAN, Marmara Üniversitesi

SEMPOZYUM DÜZENLEME VE YÜRÜTME KURULU

Öğr. Gör. Hüseyin KILIÇKAN, Kurul Başkanı
Yrd. Doç. Dr. Pesent DOĞAN
Yrd. Doç. Dr. H. Avni ÖZTOPÇU
Yrd. Doç. Dr. Mehmet Ali ÖZDEMİR
Yrd. Doç. Dr. Zekeriya BAŞASLAN
Yrd. Doç. Dr. Tülin MALKOÇ
Yrd. Doç. Dr. Bülent HALVAŞI
Yrd. Doç. Dr. Şehnaz YALÇIN WELLS
Yrd. Doç. Dr. Aylin CAN
Yrd. Doç. Dr. Vesile AYKAÇ
Öğr. Gör. Dr. Şerif GÜNYAR
Öğr. Gör. Dr. Mert GÜRHAN
Öğr. Gör. Dr. Özcan ÖZBEK
Öğr. Gör. Dr. Melih GÜZEL
Öğr. Gör. Uğur AKBULUT

GÜZEL SANATLAR VE SPOR LİSELERİNDE EĞİTİM VE KURUMSAL YAPILANMAYA İLİŞKİN SORUNLAR

Müzik Öğretmeni Çağrı ŞEN - Bursa Zeki Müren Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi
Yrd. Doç. Dr. R. Erol DEMİRBATIR - Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi

GİRİŞ

Ülkemizde mesleki müzik eğitiminin gerçekleştirildiği kurumlar arasında, Milli Eğitim Bakanlığı çatısı altında bir ortaöğretim kurumu olması bakımından ve diğer kurumlardan farklı yapısıyla güzel sanatlar ve spor liseleri dikkat çekmektedir.

Kuruluş amacı, güzel sanatlar alanına ilgili ve yetenekli öğrencilerin, bu yetenekleri doğrultusunda eğitim-öğretim görmeleri, özel yetenek gerektiren yükseköğretim programlarına hazırlanmaları, alanlarında araştırmacılığa yönelmeleri, yetenekleri doğrultusunda yorum ve uygulamalar yapabilen, yaratıcı ve üretken kişiler olarak yetişmeleri, bunun yanı sıra milli ve milletlerarası sanat eserlerini tanımalarını ve yorumlamalarını sağlamak olan güzel sanatlar ve spor liseleri, ilk olarak Anadolu güzel sanatlar lisesi adıyla 1989 yılında İstanbul'da kurulmuştur. Milli Eğitim Bakanlığı'nın 08.06.2011 tarihinde yayımladığı, güzel sanatlar ve spor liselerinin 9. sınıflarına 2011-2012 öğretim yılında yeni alınacak öğrenci kontenjanlarını gösterir genelgeye göre, müzik ve resim bölümleri bulunan güzel sanatlar ve spor liselerinin sayısı günümüzde 67'ye ulaşmıştır.

Güzel sanatlar eğitimi alanında üniversiteler için gerekli alt yapıya ve donanımına sahip öğrencilerin yetiştirilmesinde çok önemli bir işlevi yerine getiren bu kurumların nicelik olarak oldukça çoğalmalarına karşın, önemli nitelik ve uygulama sorunları bulunmaktadır. Bu sorunlar, öncelikle program ve uygulama olanakları, öğrenci seçimi ve yetenek sınavlarının yapılanması, idari yapılanma, eğitim-öğretim ortamlarının durumu ve görev alan öğretmenlerin nitelikleriyle doğrudan ilgilidir.

Bu çalışmada, güzel sanatlar ve spor liselerinde eğitim, kurumsal ve idari yapılanmaya ilişkin sorunlar ele alınarak, betimsel yöntem ışığında değerlendirilmiş ve belirlenen sorunların çözümüne yönelik öneriler oluşturulmuştur.

1. Yetenek (Seçme ve Sıralama) Sınavları

Güzel sanatlar ve spor liselerine öğrenci alımı, MEB Orta Öğretim Genel Müdürlüğü tarafından hey yıl ilgili genelgelerle duyurulmakta; kontenjan, başvuru, öğrenci seçimi ve kayıt-kabul ile ilgili konular, yayımlanan Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri (GSSL) Yönetmeliği'nde belirtilmektedir.

Önceki yıllarda yetenek sınavlarına başvuracak öğrenciler için, ilköğretim okulu başarı ortalamalarının (diploma notunun) en az 3.00 olması zorunluluğu olmasına karşın, 2007-2008 öğretim yılından bu yana böyle bir koşul bulunmamaktadır. Belirtilen diploma notu barajının kaldırılmasından bu yana, öğrencilerin daha önceki yıllara göre başarı düzeylerinde düşüş olduğu kanısı yaygınlaşmaktadır. İlköğretimden itibaren daha verimli çalışma düzen ve alışkanlığını kazanmış öğrencilerin, güzel sanatlar liselerinde de bu alışkanlıklarını koruyarak daha başarılı oldukları; aynı alışkanlıkları kazanamayan öğrencilerin ise güzel sanatlar liselerinde de beklenen başarıyı gösteremedikleri ve çalgı çalmanın yanı sıra diğer alan derslerinde de yeterince başarılı olamadıkları gözlemlenmektedir. Bununla birlikte, alan derslerinde başarısız olan öğrencilerin, kültür derslerinde de genellikle başarısız olduğu yönünde görüşler ortaya çıkmaktadır. Bu görüşler, ilköğretim diploma notu barajının göz önünde bulundurulması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Güzel sanatlar ve spor liseleri müzik bölümlerine öğrenci seçimi ile ilgili yetenek sınavları, müziksel işleme, müziksel söyleme ve çalma gibi boyutları içermektedir (Yağcı, 2009).

Özgür ve Aydoğan (2006), müzik yeteneğini, "bireyin kalıtsal olarak getirdiği ve müziksel öğrenmesini çerçeveleyen sınır ya da müziksel öğrenme kapasitesi" olarak tanımlamaktadır.

Müzik alanında hedeflenen başarı için ölçüt olarak, müzik yeteneği ile iç içe olduğu düşünülen, algı düzeyi, bedensel koordinasyon, azim, kararlılık, çalışma disiplini, analitik düşünme becerileri vb. faktörler önemli görülmektedir. Fakat yönetmelik çerçevesinde yapılan yetenek sınavları, aday öğrencilerin çok yönlü değerlendirilebilmesine olanak sağlamamaktadır. Bu sınavlar, öğrencilerin ağırlıklı olarak müziksel işleme becerilerini ölçmekte; bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alana özgü diğer özelliklerin yeterince göz önüne alınamaması nedeniyle, sonraki süreçte istenmeyen ve beklenmeyen yanıtıcı sonuçlar doğurabilmektedir. Bu durum hem öğrenciler, hem de öğretmenler arasında eğitim açısından zorlayıcı bir süreci beraberinde getirmekte, motivasyon ve başarı düzeylerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

GSSL öğrenim sürecinde, bilimsel nitelikteki sanat eğitiminin gerektirdiği disipline sahip olamayan

öğrenciler, alan derslerinde ve/veya kültür derslerinde büyük ölçüde başarısız olmasına rağmen, eğitim sistemindeki boşluklar nedeniyle mezun olabilmektedirler. Bu durum, GSSL'de başlayan sürecin üniversite öğrenimine kadar yansımaya neden olmaktadır. GSSL çıkışlı öğrencilerin büyük çoğunluğu müzik öğretmenliği programlarına başvurmakta ve bu kurumlarda öğrenim görmektedir. Ülkemiz geleceğinin şekillendirilmesinde ve yeni nesillerin yetiştirilmesinde öğretmen kuşağı çok büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle, yukarıda açıklanmaya çalışılan sanat eğitiminin de gerektirdiği koşulların neden-sonuç ilişkileri çerçevesinde, gelecekteki öğretmen kuşağının yetiştireceği yeni nesillerde var olması beklenen kazanımlara sahip olunmasına kaygıyla bakılmaktadır.

GSSL müzik alanı yetenek sınavında, öğrencilerin yalnızca belli becerileri değerlendirilebildiği için, sınavı kazanan öğrenciler içerisinde okuma-yazma düzeyi yetersiz, öğrenme güçlüğü olan ya da başarısını olumsuz etkileyecek başka özel durumu olan öğrencilerin olabildiği çeşitli deneyimlerle görülmüştür.

Bu tür öğrencilerin herhangi bir çalgı çalabilme yetisi son derece az olmakla birlikte, istenilen başarıyı gösteremedikleri, uyum sorunları yaşadıkları ve sonuçta ailesi ve kendisinin maddi-manevi kayba uğradıkları gözlenmektedir. Bu bakımdan, böyle öğrencilerin özel durumlarından dolayı hayata daha iyi hazırlanabilecekleri iş okulları ve meslek liselerine yönlendirilmeleri, öğrencilerin gelecek hayatlarında başarıyı yakalayabilmeleri için daha olumlu sonuçlar doğuracaktır.

GSSL yetenek ve seçme sınavları ile ilgili bir diğer önemli görülen konu da, birinci ve ikinci aşama sınavları ile ilgilidir. Mevcut yönetmeliğe göre, tüm öğrencilerin katıldığı iki aşamalı sınavlardan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ile sıralama yapılmaktadır. Buna göre, birinci aşama sınavında, en kolay yapılabileceği düşünülen temel becerileri gerçekleştiremeyen bir öğrenci, ikinci aşama sınavına tekrar alınmaktadır. Aynı öğrenciden ikinci aşama sınavında üst düzey bir performans beklemek pek mümkün görünmemektedir. Dolayısıyla, başvuru yapan tüm adayları kapsayan iki aşamalı sınavda, birinci aşamaya göre yeteneği istenilen düzeyde olmayan adayların ikinci aşama sınavına da alınması, sınav atmosferini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Başarı düzeyinin farkında olamayan böyle öğrenciler açısından da olaya bakıldığında, zaman kaybı ve hayal kırıklığı söz konusu olabilmektedir. Çünkü öğrenci, birinci ve ikinci aşama sınavlarından aldığı puanları, birinci aşamada eleme olmaması nedeniyle, tüm sınavlar bittikten sonra görebilmektedir. Bu durum, birinci aşama sınavının eleme niteliğinde yapılması kanısını güçlendirmektedir.

Yetenek, bir şeye karşı doğuştan gelen veya sonradan edinilmiş istidat, yatkınlık, beceriklilik, kabiliyettir. Müzik, resim, mekanik güç, el becerileri, yaratıcılık gibi yetenek alanlarında kişiye bir şeyler öğrenme fırsatı verildiğinde bundan yararlanma gücü ise, kişinin o alanda sahip olduğu potansiyelin göstergesi olduğu söylenebilir. Kalıtımla gelen ve kişideki müzik yeteneğinin göstergesi olan gizli güç, müzikal potansiyeli oluşturur. (Doğansoy, 1995; Karakuş, 2000). Konuyla ilgili olarak Kemp ve Mills (2002) şunları belirtmektedir: Müzikal potansiyel, tartışmaya açık olduğu halde, bazıların diğerlerinden daha fazlasına sahip olabilmesine rağmen, tüm çocukların sahip olduğu bir şeydir ve farklı şekiller ve biçimler olabilir. Müzikal potansiyel, eğer bir çalgıyı öğrenme şansı olursa, daha fazla meyil gösterecek çocuk anlamına gelmez; bunun yerine, çalgıyı başka herhangi bir çocuktan daha etkili ve hızlı öğrenme yeteneğini geliştirmenin ayırıcısına varabileceği anlamındadır.

GSSL yetenek sınavlarına başvuran aday öğrenciler arasında en nitelikli olanları seçerek kaliteli bir sanat eğitimini sürdürmek, tüm güzel sanatlar lisesi öğretmenlerinin öncelikli hedefleri arasındadır. Zaman zaman, yetenek sınavlarına giren birçok adaydan daha fazla müzikal potansiyele sahip olduğu halde, sınav sistemi hakkında yeterince bilgisi olmaması nedeniyle seçme sınavında başarısız olan öğrencilerle karşılaşmaktadır. Sözü edilen bu tür durumları en aza indirmek, sınav öncesinde çeşitli yollarla almış oldukları hazırlık derslerinin sonucunda yeterli bilgisi olmayan ve eğitim sistemini tanımayan bir müzik öğrenciler yerine, gerçek ve geliştirilebilir müzikal potansiyele sahip öğrencileri seçebilme amacı, yetenek sınavlarının yapılandırılma biçimine yönelik önemi bir kez daha ortaya koymaktadır.

2. Yetenek (Seçme ve Sıralama) Sınavları Komisyonlarının Oluşturulması

Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Yönetmeliği Öğrenci Seçimi ve Kayıt-Kabul Madde 9/2'de yer alan "Komisyon, okul müdürünün başkanlığında her alan için ayrı ayrı beş alan öğretmeninden oluşturulur. Komisyon üyesinin üçü ilgili okul öğretmenleri, ikisi ise il veya ilçe milli eğitim müdürlüğüne belirlenen diğer okulların öğretmenleri arasından seçilir. Gerekliğinde il veya ilçe milli eğitim müdürlüğüne öğretmen görevlendirmesi yapılabilir" denilmektedir. Okul dışından görevlendirme nedeniyle, güzel sanatlar lisesinin öğrenci ve eğitim düzeyi hakkında yeterli bilgisi olmayan ve eğitim sistemini tanımayan bir müzik öğretmenin değerlendirme yapması, komisyondaki diğer öğretmenlerle arasında çelişiklere ve daha farklı olumsuzluklara neden olabilmektedir.

3. Güzel Sanatlar Liseleri Öğretmen Seçme Sınavları

GSSL Öğretmen Seçme Sınavları, "Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Fen Liseleri Ve Sosyal Bilimler Liselerinin Öğretmenleri İle Güzel Sanatlar Ve Spor Liselerinin Beden Eğitimi, Müzik Ve Görsel Sanatlar/Resim Öğretmenlerinin Seçimi Ve Atamalarına Dair Yönetmelik" ile düzenlenmektedir.

Önceki yıllarda merkezi sistemle yapılan güzel sanatlar liseleri öğretmen seçme sınavlarının uy-

gulama ile ilgili olan kısmı, yapılan değişiklikle her ilin kendi bünyesinde kuracağı il komisyonlarına devredilmiştir. 19.12.2010 tarihli ve 27790 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan yönetmelikte, uygulama sınavı komisyonlarının oluşturulması şöyle belirlenmektedir: "Uygulama Sınavı Komisyonu; il millî eğitim müdürü veya görevlendireceği müdür yardımcısı/şube müdürünün başkanlığında; o ilde atama yapılacak eğitim kurumu müdürü veya müdürlerinden biri ile uygulama sınavı yapılacak alanda yetkinliği bulunan üniversitelerden görevlendirilecek iki öğretim elemanı; Bakanlık personeli yönünden o ilde en fazla üyeye sahip sendikadan bir temsilci olmak üzere toplam 5 kişiden oluşur. Oluşturulacak Uygulama Sınavı Komisyonunda üniversitelerden yeterli sayıda öğretim elemanı görevlendirilememesi durumunda komisyon 5 kişiye tamamlanacak şekilde eğitim kurumlarından alanında yetkinliği bulunan yönetici ve öğretmenler arasından il eğitim müdürünce üye seçimi yapılır. Komisyonlara aynı usulle birer yedek üye belirlenir".

Öğretmen seçme sınavı komisyonlarının oluşturulma biçimi, bu sınavların gerçekleştirilmesi ve öğretmenlerin atanması ile ilgili yapılan bu değişiklik, güzel sanatlar liselerindeki sanat eğitiminin geleceği konusunda çeşitli kaygılara neden olmakta; bu bakımdan bazı sorunları da beraberinde getirmektedir. Buna göre, üniversitesi ve müzik bölümü bulunmayan illerde, eğitim kurumlarından alanında yetkinliği bulunan yönetici ve öğretmenler arasından il eğitim müdürünce yapılacak üye seçimi ile ilgili önerme, bu sınavların güvenilirliği ve geçerliliği konusunda çelişkilere neden olabilmektedir. Çünkü bu "yetkinliğin" kime göre ve ne derece olduğu açık değildir. Ayrıca, bu iki komisyon üyesi dışında, idareci ve sendika temsilcisi konumundaki diğer üç komisyon üyesinin de alandan olmayacağı ihtimali göz önünde bulundurulduğunda, kadroya atanacak öğretmenlerin seçiminin ne kadar sağlıklı yapılabileceği tartışma götürür bir konu olmaktadır.

Güzel sanatlar lisesinin bulunduğu il millî eğitim müdürlüklerinin, öğretmen seçme sınavlarını yalnızca kendi illeri bünyesinde düzenliyor olması da, bu liselerde görev yapacak öğretmenlerin kısıtlı bir öğretmen potansiyeli içerisinde seçilmesine neden olması bakımından başka bir tartışma konusunu gündeme getirmektedir. Öte yandan, başvuru yapacak öğretmenlerin, görev yaptıkları ilden başka bir il tercihinde bulunamaması da, okulların öğretmen alternatiflerinin sınırlandırılmasına neden olabilmektedir.

4. Müzik Bölümü Ders Programları

"Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Haftalık Ders Çizelgesinde Yer Alan Derslerin Uygulanmasına Yönelik Açıklamalar" da, bireysel derslerin en az 2 veya 3 ya da daha fazla öğrenci ile yapılacağı belirtilerek, bu derslerin uygulanışı ile ilgili bir değişikliğe gidilmiştir. Bireysel dersler, öğretmen ile öğrencinin birebir yaptığı derslerdir. Çilden (2003)'e göre "Bireysel olarak yapılan çalgı derslerinde, öğretmenin her öğrencisi bir sınıftır ve her öğrencinin çalgı çalmayı öğrenmekle ilgili yeteneği, zekâsı, fiziksel yeterliliği aynı olamayacağı için, öğrencileri ayrı ayrı ele almak ve bu açıdan bakmak zorunluluğu vardır". MEB Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi tarafından geliştirilen "Öğrenci Merkezli Eğitim Modeli"nin ilkelerinde, her öğrencinin öğrenmeye karşı farklı yetenek ve eğilime sahip olduğu; farklı zamanda, farklı türde ve hızda ilerleyerek geliştiği; bu nedenle öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alan fırsatlar, ortamlar ve öğretim etkinliklerinin yaratılması ve planlanması gerektiği belirtilmektedir (MEB, 2007). Tüm bu görüşler doğrultusunda bire bir yapılan derslerin, öğrencilerin çalgı eğitimindeki gelişim ve verimliliğinin artırılması için önemli bir etken olduğu düşünülmektedir. Bu derslerde, öğrenci sayısı arttıkça ders bireysel olmaktan çıkmaktadır.

Ders çizelgelerinde dikkati çeken bir başka durum ise, 9. sınıftaki Türk ve Batı Müziği Çalgıları ile Pi-yano ders saatlerinin 1'e düşürülmesidir. Daha önceki yıllarda 24 olan sınıf kontenjanlarının 30'a yükseltilmesinin ardından, ters orantılı olarak, belirtilen derslerin haftalık saatlerinin düşürülmesi, sanat eğitimden verimli sonuçlar elde etme hedefinin gerçekleşmesinde zorluklar yaratmaktadır.

Bireysel derslerle ilgili uygulamaların yanı sıra, GSSL haftalık ders çizelgelerine göre 9. Sınıfta Batı Müziği Koro Eğitimi ve Türk Müziği Koro Eğitimi dersleri, önceki uygulamalarda olmasına karşın, yeni çizelgede yer almamaktadır. Mutasyon (ses değişimi) dönemindeki çocukların, seslerini kullanabilmeyi ve ses sağlıklarını koruyabilmeyi öğrendikleri tek ders olan 9. sınıfta yer alan bu derslerin haftalık ders programından kaldırılması sakıncalı olarak görülebilir. Bunun yanı sıra, haftalık ders çizelgesinde 9. sınıf müzik bölümü öğrencilerinin grup ve ekip çalışması yapma becerisini kazanabilecekleri başka ders olmaması da bu derslerin önemini arttırmaktadır.

5. Güzel Sanatlar Liseleri İle Spor Liselerinin Birleştirilmesi Durumu

Müzik, resim, heykel, tiyatro gibi boyutları kapsayan güzel sanatlar alanı ile spor alanı arasında, eğitim açısından aynı çatı altında birleştirilmesi ile ilgili olarak bir ilişki bulunduğunu söyleyebilmek güçtür. MEB tarafından yayımlanan, 04.12.2008 tarih ve 1608 sayılı, "Ortaöğretimde Okul Çeşitliliğinin Azaltılması"na ilişkin genelge ile yapılan değişiklik sonucu, güzel sanatlar ve spor lisesi adı ile anılan bu okullar, veliler ve vatandaşlar tarafından yanlış anlaşılabilir. Bu nedenle, her ikisinin de yetenek sınavı ile öğrenci alması dışında ortak bir yönü ve bağlantısı olmayan bu iki okulun aynı isim altında birleştirilmesinin, yapılan araştırmalara göre uluslararası alanda da benzer bir örneği olmadığı anlaşılabilir. Birlikte, doğru bir uygulama olmadığını belirtmek yerinde olacaktır. Yapılan yetenek sınavlarında, müzik, resim ve spor alanları için belirtilen kontenjanlar ile ilgili olarak, isim nedeniyle yanlış anlaşılmalara meydan verecek boşluklar bulunmaktadır. Örneğin Bursa ilinde, bir güzel sanatlar lisesi ve bir de spor lisesi

olmasına karşın, iki tane güzel sanatlar ve spor lisesi varmış gibi görünmektedir. Başka iller için de benzer örnekler çoğaltılabilir.

6. Kurumsal ve İdari Yapılanma

GSSL müzik bölümleri, ülkemiz eğitim sistemi içerisinde mesleki müzik eğitiminin yürütüldüğü kurumlardır. Alanla ilgili olarak çalgı ve piyano gibi dersler, öğrencinin gelecekteki yaşamında önemli yer teşkil edecek ve başarılı olunması zorunlu mesleki derslerdir. Ancak, mevcut sınıf ve ders geçme yönetmeliğine göre, hiç çalgı-piyano çalışmayan/çalamayan ya da bu derslerden devamsız olan bir öğrenci, diğer derslerdeki ortalamaları ile sınıf geçebilmektedir. Bu durum, mesleki alan derslerinin verildiği bir eğitim kurumunun, o mesleğin gerektirdiği koşulları taşımayan bireyler mezun edebiliyor olması bakımından, anlaşılması zor bir durum ortaya çıkarmaktadır.

Sahne sanatları içerisinde yer alan müzik, yapısı itibarıyla topluluk önünde icra edilir durumdadır. Güzel sanatlar lisesi müzik bölümü öğrencilerinin mezun olduktan sonra girecekleri başka uygulamalı yetenek sınavlarında da komisyon önünde performans sergilemeleri söz konusudur. Bu nedenle, komisyon önünde performans sergileme ile ilgili psikolojiye alışmak ve kendini bu yönden geliştirmek de bu eğitimin bir parçasıdır. Öte yandan, birbirinden farklı öğretim yöntemleri içeren bu derslerin sonucunda, öğrenciyi doğru ve adil bir biçimde değerlendirebilmek de komisyon sınavlarının önemini ortaya koymaktadır.

Bünyesinde çok sayıda müzik ve resim öğretmenini barındıran güzel sanatlar liselerinde, bölüm içi eğitim faaliyetlerinin sağlıklı olarak yürütülebilmesi için, zümre başkanı yerine, daha önceden olduğu gibi bölüm şefliklerinin getirilmesi ya da uygun bir kadronun tahsis edilmesi gerekmektedir. Çünkü uygulamalı derslerin olduğu, çeşitli etkinlik ve sosyal faaliyetlerin yoğun olarak gerçekleştiği, takip edilmesi güç olan ve zaman gerektiren birçok işin bir arada yürütüldüğü bu bölümlerde, tüm bunları organize edebilecek, okul idaresi ile iletişimde bulunacak, bölüm içerisinde koordineli ve işbirliğini sağlayacak bir kadroya ihtiyaç vardır.

Tüm bu görüşler doğrultusunda belirlenen sorunların çözümüne yönelik olarak aşağıdaki öneriler oluşturulmuştur.

1. Yetenek (Seçme ve Sıralama) Sınavları İle İlgili Öneriler

Güzel sanatlar liseleri, kuruluş amacı olarak yükseköğretim kurumlarına öğrenci yetiştirmektedir. Güzel sanatlar liselerinde, verimin ve başarının artırılması için, başvuruda ilköğretim okulu başarı ortalamalarının en az 70-75 puan olma zorunluluğunun getirilmesi gerekli görülmelidir. Bunun yanı sıra sınavın içeriğine eklenecek bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerileri ölçebilen testlerin geliştirilerek uygulamaya katılması yararlı olacaktır.

Yetenek sınavlarında zaman kaybını en aza indirgeyerek, en sağlıklı değerlendirmeyi yapabilmek için, iki aşamalı sınavın ilk aşamasının daha önceki yıllarda olduğu gibi eleme sınavı, ikinci aşamanın seçme ve sıralama sınavı olması daha uygundur. Birinci aşamadaki eleme sonucunda, ikinci aşamaya katılmaya hak kazanan adayların, her iki aşamadan aldıkları puanların aritmetik ortalaması ile sıralama yapılmasının daha sağlıklı olacağı düşünülmektedir.

Bildiri metni içerisinde sözü edilen neden-sonuç ilişkileri, sınava girecek adaylara yönelik, sınav öncesinde bilgilendirme ve tanıtım kurslarının yapılmasını daha da önemli hale getirmektedir. Kurs sürecinde, nitelikli bir sanat eğitiminin gerektirdiği koşullara değinilmeli ve yetenek sınavının içeriği hakkında bilgi verilmelidir. Böylelikle, öğrenimlerinin geri kalan kısmını tamamlamak için doğru gelmedikleri konusunda öğrencilerin bilinçlendirilmesi de amaçlanmalıdır. Bu nedenle, yetenek sınavlarının tarihlerinin, ağustos ayının ilk haftası yerine daha önceki yıllarda olduğu gibi, ağustos ayının üçüncü haftasına alınması yararlı olacaktır.

2. Yetenek (Seçme ve Sıralama) Sınavları Komisyonlarının Oluşturulması İle İlgili Öneriler

Yetenek sınavları için komisyon oluşturulması ile ilgili maddenin, bildiri metni içerisinde yapılan açıklamalar doğrultusunda yeniden düzenlenmesi önem arz etmektedir. İl içindeki başka okullardan yapılan öğretmen görevlendirmesi yerine, okulun kendi öğretmenlerinden sınav komisyonu oluşturulmalıdır. Gerektiği durumlarda üniversitelerin müzik bölümlerinden öğretim elemanlarının katılması uygun görülebilir.

3. Güzel Sanatlar Liseleri Öğretmen Seçme Sınavları İle İlgili Öneriler

Mevcut yönetmelikle yapılan öğretmen seçme sınavlarındaki uygulama ve mülakat aşamasının, geçerli ve güvenilir değerlendirmeye uygun olmadığını belirtmek yerinde olacaktır. Bu nedenle, eğitimde istenilen kaliteye ulaşabilmek için, bu sınavların merkezi sistemle yapılmasının daha doğru, akademik ve objektif olmasına olanak sağlayacağı düşünülmektedir.

4. Müzik Bölümü Ders Programları İle İlgili Öneriler

Haftalık ders çizelgelerinde yapılan değişiklik ile yetiştirilecek öğrencilerin kalitesinin düşmesi ka-

çınılmasız olarak görülmektedir. Eğitimdeki başarı düşüşünü şimdiden gözlemleyen ve canlı tanıkları olan biz alan öğretmenlerinin; bu durum düzeltilmediği takdirde, ilerleyen zamanla birlikte güzel sanatlar liselerinin büyük ölçüde işlevsiz hale gelerek, başarıdan ve sanat eğitiminin kalitesinden söz edilemeyen bir kurum haline geleceği öngörüsünde bulunmaları hiç de gerçek dışı görülmemektedir. Bu nedenle bireysel dersler, bireysel ders olarak kalmalı, grup dersi olarak düşünülmemelidir.

Türk ve Batı Müziği Koro Eğitimi dersleri, 9. Sınıf düzeyinde tekrar konulmalı, yine aynı sınıfta çalgı ve piyano ders saatleri 2'ye çıkarılmalıdır. Çalgı Bakım ve Onarım dersi ise 12. sınıf yerine 9. ya da 10. sınıfta olmalıdır. Öğrencilerin, bu dersin bilgi ve becerilerini 12. sınıftan önce almalarının fayda sağlayacağı ve eğitim açısından daha sağlıklı olacağı düşünülmektedir.

5. Güzel Sanatlar Liseleri İle Spor Liselerinin Birleştirilmesi İle İlgili Öneriler

Kaynak ve insan israfını önlemek amacıyla ortaöğretimde okul çeşitliliğinin azaltılmasına yönelik olarak, bu iki eğitim kurumunun birleştirilmesinin tercih durumu olarak görülmesi uygun bulunmamaktadır. Güzel sanatlar lisesi ile spor lisesi gibi farklı alanlarda yer alan ve yetenek sınavı ile öğrenci almak dışında ortak noktası bulunmayan bu iki okul türünün, tekrar önceki yıllarda olduğu gibi, aynı iki kurum ve isimle adlandırılması birçok açıdan daha yararlı görülmektedir.

6. Kurumsal ve İdari Yapılanma İle İlgili Öneriler

Güzel sanatlar liselerindeki çalgı ve piyano gibi alan dersleri, müziksel işitme okuma ve yazma dersi gibi, başanlı olunması zorunlu alan derslerinden olmalıdır. Bu gibi uygulamalı derslerin değerlendirilmesi komisyon sınavı ile olmalıdır. Bu durum ise sınıf ve ders geçme yönetmeliğinde açıkça ifade edilmelidir.

Yapısı ve işleyişi itibarıyla diğer ortaöğretim kurumlarından farklı olan güzel sanatlar liseleri, Ortaöğretim Genel Müdürlüğü içerisinde oluşturulacak ayrı bir birime bağlanmalı, bildiri metni içerisinde belirtilen ihtiyaçları karşılar nitelikteki kendi mevzuatının geliştirilmesi için çalışmalar yapılmalıdır.

Bu öneriler doğrultusunda, güzel sanatlar liselerinin daha da gelişerek, ülkemizin saygın sanat eğitimi kurumları içerisinde yerini almasına katkıda bulunulacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Çilden, Ş. (2003). Çalgı eğitiminde Nitelik Sorunları. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu. Malatya: İnönü Üniversitesi.
- MEB Orta Öğretim Genel Müdürlüğü. (08.06.2011/ 36). Güzel Sanatlar Ve Spor Liselerine Öğrenci Alımı. Ankara.
- MEB Orta Öğretim Genel Müdürlüğü. (Ekim 1999 / 2005). Millî Eğitim Bakanlığı Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Yönetmeliği. Ankara.
- MEB. "Öğrenci Merkezli Eğitim Uygulama Modeli", Millî Eğitim Basımevi, Ankara: 2007.
- Doğansoy, A. (1995). Yetenek. Filarmoni Sanat Dergisi, (135), 6.
- Karakuş (Atabay), N. (2000). Üstün Yetenekli Olan ve Olmayan Ergenlerin Algıladıkları Anne Baba Tutumları İle Uyum Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kempf, A. E. & Mills, J. (2002). Musical Potential. R. Parncutt & G. E. McPherson (Eds.), The Science & Psychology of Music Performance: Creative Strategies for Teaching and Learning (s.3-16). New York: Oxford University Press.
- Özgür, Ü. Ve Aydoğan, S. (2006). Müziksel İşitme Okuma Eğitimi ve Kuram-1. (4. Baskı). Ankara: Sözkese Matbaası.
- Yağcı, U. (2009). Türkiye'deki Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Öğrenci Özel Yetenek Giriş Sınavlarının Müziksel İşitme-Algılama Boyutunun Değerlendirilmesi. 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.

**3.ULUSAL GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ SEMPOZYUM PROGRAMI
(MÜZİK) (16-17 NİSAN 2012)**

Tarih: 16 Nisan 2012	Saat: 14.00-15.30	Yer: M1 (Koro Salonu)
Oturum Başkanı: Doç.Dr. Mustafa USLU		
Konuşmacılar: -Doç.Dr.Uğur TÜRKMEN/ Filiz YILDIZ, Konservatuvar Eğitimcilerinin Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Müzik Bölümlerine Yönelik Görüşleri Yrd.Doç.Dr. Erol DEMİRBAĞIR/ Çağrı ŞEN, Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde Eğitim ve Kurumsal Yapılanmaya İlişkin Sorunlar -Arş.Gör. Safiye YAĞCI, Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Türk Mizği Koro Dersinin İçerik Açısından Değerlendirilmesi -Dilek GÖKTÜRK, Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Yaylı Çalgılar Öğretmenlerinin Sorunları ve Çözüm Önerileri -Öğr.Gör. Dr. Melih GÜZEL, Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Müzik Bölümlerinde Branş Öğretmenlerinin Niteliği Sorunu		
15.30- 16.00 OTURUM ARASI		
Tarih: 16 Nisan 2012	Saat: 16.00-17.30	Yer: M1 (Koro Salonu)
Oturum Başkanı: Yrd.Doç.Dr. Bülent HALVAŞI		
Konuşmacılar: - Yrd. Doç. Dr. Vasif HASANOĞLU, Müzik Eğitiminin Geçmişi ve Gelecekteki Hedefleri -Yrd. Doç. Dr. Salim SEVER, Küreselleşme Olgusu Işığında Sosyal Değişme ve Müzik Eğitimi -Öğr. Gör. Bertan RONA, Türkiye'de Müzik Eğitiminin Sorunları ve Çözüm Önerileri - Öğr.Gör. İsmail ERASLAN, TRT Bünyesindeki Çocukların Müziğe Karşı Motivasyonlarına Katkıda Bulunulmasına Yönelik Nitel Bir Araştırma: Trabzon Örneği - Ayça AVCI, Sanat Animasyon Destekli Piyano Öğretimi		